

ดอกไม้โบราณยุคไทย ๑๐

โดย ชักกลอบ ๕๗ ๒๗

๔๘ คำบูชา

กระตุงกระตึ่งห้อยทิ้งพวงยาน ใครใกล้ให้เบิกบานตระการใจ

"เดินกรายร้ายเลาะเสาะหา ดอกจำปูนป่าได้ทั้งคู

อีกดอกฮาปองงามตรู จะฝากไปให้รู้ว่ารักนาง

(ตอน ชมพลาหาดอกจำปูนไปให้ลำหับ)

“ช่างกรีดก้อยร้อยมาลัย หมายใจจะไปแต่งงาน

จำปูนจำปาสารภี ถ้วนมาลีกลิ่นหอมหวาน”

วรรณคดี : เงาะป่า

พระราชนิพนธ์ : รัชกาลที่ ๕

"เดินกรายร้ายเลาะเสาะหา ดอกจำปูนจำปาได้ทั้งคู่
อีกดอกยังปองงามตรู จะฝากไปให้รู้ว่ารักนาง"(เงาะป่า)

ดอกจำปูน Cinnamomum pirectum ดอกแสลงนาม นามเพราะ เสนาะหู
พืชวงศ์ Lauraceae มาลีหอรู ถิ่นเกิดอยู่ คู่ป่าชื้นใต้ ถิ่นไทยเรา

ชื่ออื่นมี ดอกJumpoon หรือจวงหอม จะโคหอม จะโคตัน พลุต้นขาว
ต้นกิ่งใบ คล้ายกระดังงา สูงใหญ่ยาว ดอกแข็งขาว เกล้าเหลืองอ่อน สล่อนแล

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง ช่างยอดทึบ ใบเขียวพริบ ดอกหอมแรง แข็งแดดแจ้
ออกดอกเดี่ยว เป็นกระจุก ชุกยอดแผ่ หอมจริงแท้ แม่เนื้อเย็น เด่นหทัย

สมุนไพร บำรุงกาย ได้เหมาะเงาะ โดยเฉพาะ สาวกระเตาะ เสาะหาไว้
เปลือกเป็นยา ผละกำลั้ง ชิงชังได้ ทำเครื่องใช้ ไม้หอม ป้องมอดไซ

ไม้ลือนาม ล้ากมล ลั่นลือลั่น ไม้พระราชทาน นามพฤษภา โอ้อาโฉน
ให้จำปูน คู่พังงา น่าชื่นใจ สุขหทัย ในนามนี้ ศรีมงคล

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ได้ยินเพลงจำปา จำปูน จำปี ทั้งสามนี้เป็นพี่น้องที่สุุดสวย
ดอกจำปี จำปา อร่ามรวย หอมโชยช่วยเคยเห็นอยู่รู้จักดี

ดอกจำปูนไม้ถิ่นแถบป่าชื้นใต้ งามกระไรน่าเล่าโลมแม่โฉมศรี
ไม่เคยพบสบพักตร์นวลสักที เย้ายวนยีย้วย้อมอยากดอมดม

ได้เห็นแล้วรูปลักษณ์ประจักษ์แจ้ กลีบดูแข็งสีเหลืองอ่อนออนซอนสม
กลิ่นโรยรินชวนจินต์แนบแอบภิรมย์ น่านิยมชมงามข้าเจ้าจำปูน

ดวงพร เดชกุลทอง

อันจำปูน คຸ້นหนา จำปาชิด
ดอกจำปูน คຸ້นกลืนหนอ พอพอกัน

กลิ่นหอมกรຸ້นจำปูนนี้ สีดอกสวย
ใจประหวัด รัตรีง คะนึ่งครวญ

จำปูนเปรียบ เทียบหนอ ก้อสาวสวย
ถึงพร้อมนั้น สรรสร้างสุข ทุกข์ผ่อนคลาย

ยามดอกแย้ม แต้้มแต่ง แฝงสีสัน
กลิ่นดอกโชย โหยหา น่าชมชวน

กายพิสุทธิ์ ผุดผ่อง ต້องมือพี
กลิ่นหอมกรຸ້น ละมุนน้ก ดักอารมณ์

จากพีเยา ลาลับ น้บนานเนิ่น
อยู่กลางดิน กินกลางทราย ไม่จรรุญ

แนบสนิท ชิดชม สมใจฉัน
จำปานั้น ฉันถวิล กลิ่นหอมอวล

จิตรระทวย ด้วยกลิ่นนั้น มันหอมหวาน
เฝ้ากำสรวล นวลน้องหนา คราร้างไกล

เพียบพร้อมด้วย รวยเสน่ห์ เก๋มากหลาย
ให้แก่ชาย ยามได้แอบ แนบเนียนวล

ดูจ้องนั้น ปันเพริศพริ้ม รอยยิ้มหวาน
กลิ่นกายล้วน ชวนจุมพิต ชิดเชยชม

แสนสุขนี้ พี่นั้น มันสุขสม
ดูจได้ดม ฅมดอกเล่า เจ้าจำปูน

ไปเพลิตเพลิต เกินกว่า มาคลุกฝุ่น
น้องจำปูน หลีกหนีหาย ไม่กลับมา

โกวิท ธีรวิโรจน์

ดอกจำปูนสีเหลืองนวลชวนพิศมัย จะมองใกล้มองไกลก็ไหลหลง

โชนกลิ่นมาพาให้ใจพะวง สีมไม่ลงจำปูนนวลชวนหอมไกล

เห็นจำปูนคิดถึงปูนยายป้ายามาก รสฝาดมากกินกับพลูดูเก้เก้

มีปูนขาวปูนแดงเลือกกินไป บัดนี้ไม่ได้เห็นเช่นก่อนกาล

จำปูนดอกไม้้งามมีกลิ่นหอม น่าดมดมดอกไม้สีสวยหวาน

จัดบูชาพระไตรรัตน์ทุกวันวาร จะพบพานแต่ความสุขทุกข์ห่างไกล

อุไรรัตน์ ภาสกาพันธ์

ไม้ขนาดกลางพรางพุ่มในป่าดิบ

ชอบชุ่มชื้นร่มรื่นค่อนข้างเย็น

นวลเหลืองอ่อนอรชรสามกลีบหนา

ปลุกเหนือลมพรมบ้านสราญไชรั

เนื้อไม้ให้กลิ่นหอมมากประโยชน์

น้ำแคะสลักเชิงศิลป์โลมจิตเปรม

จำปูนเห็นลิวลิปนั้นโดดเด่น

ดอกดุกเพ็ญกระจ่างหว่างก้านใบ

บานเด่นอ้าโชนหอมย้อมจิตใจ

ยอดอ่อนใช้เป็นผักจักอิมเอม

ยังให้โทษแก่แมลงแฝงเพาะเลื่อม

คำดุกเหมจวงหอมกล่อมฤดี

กุศล คำเพราะ

ล่องใต้ตามเสียงเพลงบรรเลงไว้
ชมพรรณไม้ประจำถิ่นที่ดั่งดั่ง

ต้นจำปูนไม้ทรงพุ่มขนาดกลาง
ครั้งหนึ่งเคยเจียบเหงาให้อาดูร

ครั้งแรกเห็นดอกจำปูนให้นึกฉงน
เพิ่งจะรู้ว่านมแมวกับกระดังงา

แต่ไม่มีชื่อ"จำ"เป็นคำหน้า
สอง"จำ"แรกเป็นพี่น้องร่วมตระกูล

สุขฤทัยมากเกินใจที่คาดหวัง
หนึ่งที่ยังมีมนต์ขลังคือจำปูน

มิวายวางส่งกลิ่นหอมไม่สิ้นสูญ
เพราะเจียบสูญไปสักพักในมรรคา

ยามที่ยลคล้ายนมแมวดอกไม้หนา
ทั้งสองหนาร่วมวงศากับจำปูน

เช่นจำปาจำปีจำปูนสูง
ส่วนจำปูนแค่เพื่อนรักเท่านั้นเอย

วลัยพร แสนวนงษ์

เป็นไม้ในวรรณคดีเรื่องเงาะป่า
ชื่อลำหับที่ลักหาพาซ่อนตัว

ไม้มงคลต้นจำปูนดอกนูนแข็ง
อาจเหลือร่องอ่อนแวววาวออกขามัน

เป็นพรรณไม้ยืนต้นคนสงสัย
ลำต้นตรงมีใบเดี่ยวเขียวเขียวหนา

ตอนชมพลาหาจำปูนฝากทูนหัว
เดินไปทั่วแต่สุดท้ายตายด้วยกัน

ไม้กลางแจ้งกลีบสีขาวผ่องพราวนั้น
ถ้ากลางวันกลิ่นหอมแรงแฝงมนตรา

กระดังงาหรือยังงៃโยคล้ายหนา
จำปูนจำรักเจ้าอยากเคล้าคลอ

เจ้าจำปูนไม้เนื้อที่สวยเลิศ มีถิ่นเกิดทางภาคใต้ของไทยหนอ
เนื้อไม้หอมใช้แกะสลักยังไม่พอ นำใส่ห่อเสื่อผ้ายากันแมลง
อีกทั้งยังเป็นยาสมุนไพร ใช้เปลือกไม้ต้มผสมน้ำห้ามผิดแผลง
แก้ท้องเสียดท้องเพื่อเธออ่อนแรง ประจักษ์แจ้งรักษาหายใช้ได้ดี
ดอกจำปูนน้องจำปีพีจำปา รักมากหนาสามบุปผามาสินี้
ทั้งสามดอกสดสวยกลิ่นหอมดี แต่วันนี้รักไม่หลอกเจ้าดอกจำปูน

จตุพร สุวรรณปากแพรก

จำปูนน้องจำปีพีจำปาหรือว่าไร ช่างงงในลำดับชั้นมันงงหนา
ใครเป็นพีใครน้องต้องตำรา หรือจะว่าเรียกอย่างไรใครเล่าแค้น
แต่ที่รู้สามมาสิมีกลิ่นหอม ได้ดมดมความหอมตามกระแส
แต่ละดอกมีกลิ่นหอมตอมดวงแด หอมจริงแท้แม่จำปูนจำปีจำปา
จำปูนนั้นเป็นพรรณไม้ขนาดกลาง สูงสล้างลำต้นตรงทรงเสียดฟ้า
ต้นใบและกิ่งไม้คล้ายกระดังงา เปลือกเรียบหนาสีเทาคล้ำน้ำตาล

ดอกเป็นดอกเดี่ยวออกตามยอดและโคนใบ
กลิ่นหอมแรงตอนกลางวันนานแสนนาน

สีขาวใสหรือเหลืองอ่อนอ่อนชวนหวาน
แสนสราญยามได้กลิ่นประทีนใจ

ประโยชน์นำเนื้อไม้มาแกะสลัก
เสื้อผ้ากันมอดแมลงสมุนไพร

นิยมนักทำเตียงนอนและหีบใส่
สารุ่นใช้มาต้มกินแก้เสียดท้อง

สามใบเถาเอามาปลูกประดับบ้าน
จำปีจำปาจำปูนพูนเป็นกอง

ความหอมนานชานสัมผัสจัดสนอง
สามพี่น้องส่องประกายเฉิดฉายพลัน

อานนท์ สรวิสูตร

ดอกจำปูน สีเหลืองขาว สกาวยา
หอมระรื่น ชื่นจิต คิดคำนึง

กลิ่นหอมพา ให้ไหลหลง คงถามถึง
ยังตราตรึง ชึ้งใจ แต่ไรมา

กลีบดอกหนา แข็งแรง แข่งกันสวย
จำปูนเอ๋ย เคยเห็น แต่ก่อนมา

สีนวลอวย สดสรรค์ รำพันหา
ลมพัดพา หอมรื่น แสนชื่นใจ

ไม้ก็ใช้ ทำตู้ หรุกันมอด
ด้วยกลิ่นหอม พาชื่น รื่นละมัย

ทำเตียงทอด ร่างพับ ลงหลับไหล
หากแมนได้ กลิ่นพลัน นอนฝันดี

ศกุนตลา ณ หนองคาย

กลิ่นอบอวลชวนใจให้คิดถึง

นั่งรำพึงถึงนวลสงวนศรี

ดอกจำปูนตัดหูดูสวยดี

ชื่นชีวีหอมเจ้าเฝ้าตรึงใจ

จำปูนงามบานแย้มแจ่มจิตร

ยามเพ่งพิศคิดพะวงให้หลงไหล

ดอกสีขาวเหลืองนวลหวานอาลัย

เคยชื่นใจอิงแอบแนบน้องนาง

ไม้ยืนต้นสวยดีสี่เทาคล้ำ

สวยเลิศล้ำงามเหลือเมื่อฟ้าสาง

ได้ชื่นชมดมดมหอมไม่จาง

กลิ่นนวลปรากฏชื่นล้ำจำปูนงาม

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ต้นจำปูน สูงใหญ่ยาว ดอกขาวแข็ง

กลิ่นหอมแรง กลีบหนา พาให้สวย

ลมโชยพัด พวงพะยอม หอมระรวย

ลำต้นตั้ง ตรงด้วย ดูเด่นดี

พังงานี้ มีไม้งาม ประจำเมือง

ให้รุ่งเรือง ไม้ดอกดี มีศักดิ์ศรี

พระราชทาน จำปูนอยู่ คู่ธานี

ชื่นชีวี คณานับ ประทับใจ

เนื้อไม้ดี เหมาะะไว้ใช้ แกะสลัก

เห็นประจักษ์ ทำเตียงตู้ ดูสดใส

ยังติดตา หีบใส่ผ้า ประทับใจ

มอดแมลง ไม่ให้ มาไต่ตอม

จำปูนจำ เมื่อไรมา ให้ชมชื่น

หอมระรื่น นำชื่นชม ดมไม้หอม

ได้แต่เฝ้า ไม้แหนหวง พวงพะยอม

กลิ่นกลมกล่อม หอมเช่นนี้ พี่ต้องรอ

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

